

Schoolplan 2023-2026

Inhoud

Inleiding	3
Hoofdstuk 1 De school	4
1.1 't Bolwerk en PCBO Leiderdorp	4
1.2 Visie en missie	4
1.3 Basisschool 't Bolwerk	8
1.4 Doelen, visie en missie op schoolniveau	9
1.5 Geldelijke en materiële bijdragen	9
Hoofdstuk 2 Kwaliteitszorg	10
2.1 Schoolplancyclus	10
2.2 Jaarplancyclus	11
2.3 Borging	11
2.4 Doelen kwaliteitszorg - aanvullingen op schoolniveau	11
Hoofdstuk 3 Onderwijskundig beleid	13
3.1 PCBO-breed	13
3.2 Onderwijsorganisatie	13
3.3 Zorgbeleid	16
3.4 Leerstofaanbod	18
3.5 Doelen onderwijskundig - aanvullingen op schoolniveau	23
Hoofdstuk 4 Personeelsbeleid	24
4.1 Personeelsbeleid PCBO	24
4.2 Doelen personeelsbeleid – schoolniveau	25
Hoofdstuk 5 Bedrijfsvoering	26
5.1 Algemene uitgangspunten	26
5.2 Organisatie	26
5.3 Financieel	26
5.4 Materieel	27
5.5 Huisvesting	27
Hoofdstuk 6 Ouders en externe relaties	28
6.1 Huidige situatie	28
6.2 Privacy	29
Hoofdstuk 7 Beleidsvoornemens	31
Bijlagen	33
Bijlage 1: Vaststellingsformulier PCBO Leiderdorp	33
Bijlage 2: Instemmingsformulier Medezeggenschapsraad	34

Inleiding

Dit schoolplan geeft een beschrijving van het beleid van de school met betrekking tot:

- de kwaliteit van het onderwijs dat binnen de school wordt gevoerd;
- het personeelsbeleid;
- het beleid met betrekking tot de bewaking en verbetering van het onderwijs.

Het schoolplan 2023-2026 is geschreven binnen de kaders van het strategisch en onderwijskundig beleidsplan van de Stichting Protestants-Christelijk Basisonderwijs te Leiderdorp. Door een bestuurlijke reorganisatie is in overleg met de GMR en RvT besloten het onderwijskundig en strategisch beleidsplan vast te stellen aan het einde van 2022. Hierna zijn de schoolplannen, die hieruit voortvloeien, opgesteld. Het schoolplan 2018-2022 is tot 31 december 2022 verlengd. Om de schoolplannen te laten aansluiten bij het strategisch/onderwijskundig beleid in de planperiode 2022-2026 is ervoor gekozen deze te benoemen als geldend voor 2023-2026.

Het schoolplan is een belangrijk document. Het geeft een gedetailleerde beschrijving van wat er de komende jaren gaat plaatsvinden binnen de school. Met dit schoolplan wordt ook verantwoording afgelegd over het beleid en de uitvoering daarvan.

Bij de totstandkoming van dit schoolplan is gebruik gemaakt van;

- de interne evaluatie van het schoolplan 2018-2022;
- het Strategisch beleidsplan 2022-2026 van de PCBO;
- het Onderwijskundig beleidsplan 2022-2026 van de PCBO;
- het Bestuursformatieplan 2022-2023 van de PCBO;
- Ondersteuningsgids 2022-2023;
- Inspectierapport n.a.v. onderzoek 2022;
- Jaarverslag 2021 van de PCBO.

Het schoolplan is geschreven door team en directie van de school, heeft de instemming van de medezeggenschapsraad en is vastgesteld door het bevoegd gezag.

Door de gezamenlijke inzet van alle direct betrokkenen bij de school vormt dit schoolplan een instrument dat richting geeft aan verdere ontwikkeling van de school in de planperiode.

Hoofdstuk 1 De school

1.1 't Bolwerk en PCBO Leiderdorp

't Bolwerk maakt samen met een drietal andere scholen deel uit van de Stichting Protestants Christelijk Basisonderwijs (verder: de PCBO) te Leiderdorp. De vier scholen zijn door de stichting met elkaar verbonden. Zij versterken en ondersteunen elkaar als het gaat om organisatie, kennisuitwisseling en onderwijsontwikkeling. Naast de brede gemeenschappelijke basis heeft elke school eigen accenten, een eigen sfeer en werk- en leefklimaat.

De stichting heeft ten doel het geven van basisonderwijs in de gemeente Leiderdorp. Het onderwijs aan de scholen bouwt voort op de christelijke traditie en de daarbij behorende normen en waarden. De stichting beoogt onderwijs te (laten) geven, gericht op de emotionele en verstandelijke ontwikkeling van het kind, te weten het verwerven van noodzakelijke kennis, sociale, culturele en lichamelijke vaardigheden en het ontwikkelen van creativiteit. Het onderwijs gaat ervan uit dat de leerlingen opgroeien in een multiculturele samenleving. We zijn dan ook geen naar binnen gerichte school, maar een moderne en open christelijke basisschool. De school staat open voor elke leerling, ongeacht de levensbeschouwelijke achtergrond.

Wij voeren een pedagogisch-didactisch beleid uit waarin het lerende kind en zijn/haar toekomst centraal staat én waarin de basis wordt gelegd voor de bij het kind passende vorm van vervolgonderwijs. Begrippen als naastenliefde, respect voor en vertrouwen in elkaar, verantwoordelijkheidsgevoel, waardering voor de natuur en het leven en het ontwikkelen van je talenten komen aan bod. Ook is er aandacht voor de tradities en vieringen vanuit onze christelijke achtergrond. Leerlingen leren wat deze waarden en normen voor hun dagelijks leven betekenen en leren hoe om te gaan met verschillende levensopvattingen. De ontwikkeling van de kinderen wordt inzichtelijk gemaakt door het gebruik van leerlingvolgsystemen.

De scholen maken gebruik van eigentijdse en adequate methoden en middelen gericht op het leren. Door de persoonlijke aandacht voor ieder kind wordt aanwezige ontwikkelingspotentie op zowel cognitief, sociaal-emotioneel als creatief gebied gesignaleerd en gerealiseerd.

De scholen vormen voor het kind een (pedagogisch) veilige omgeving van waaruit de interesse van het kind gewekt wordt in een steeds groter wordende wereld. Op onze scholen wordt iedere dag geopend en afgesloten op een manier die past bij de identiteit.

Wij stimuleren kinderen zich te uiten over de dingen die ze horen, zien en voelen. Het begrip vertrouwen is de basis van waaruit dit vorm krijgt.

Er wordt een kwaliteitszorgsysteem gehanteerd om de kwaliteitscyclus te waarborgen. Een kwaliteitszorgsysteem wordt opgevat als een geheel van afspraken en activiteiten gericht op planning, beheersing, borging, verbetering en verantwoording van de werkprocessen.

De personeelsleden zijn gemotiveerd, innovatief en creatief. Vormen van deskundigheid verhoging voor leerkrachten krijgen bijzondere aandacht. Binnen de scholen heerst een werkklimaat waarin mensen elkaar durven en willen aanspreken op de kwaliteit van het onderwijs.

1.2 Visie en missie

Ontwikkeling en de rol van onderwijs

Kinderen ontwikkelen, zowel van nature als in meer of mindere mate gestuurd door opvoeding en onderwijs. In het pad van kleuter tot (pre)puber is de basisschool de plaats waar deze gestuurde ontwikkeling voor een belangrijk deel tot stand komt, na(ast) de huiselijke opvoedkring. De school

heeft daarbij de taak te zorgen voor een ononderbroken ontwikkelingsproces, afgestemd op de voortgang in ontwikkeling van de leerlingen. Door het bijbrengen van kennis en vaardigheden, het beïnvloeden van sociaal gedrag en het bieden van een brede oriëntatie op de ons omringende samenleving kan de school een belangrijke bijdrage leveren aan de invulling, reikwijdte en waarde van het latere leven van de leerling. Daarvan moeten we ons steeds bewust zijn. Op de juiste momenten het verschil maken, is de ambitie van elke leerkracht.

Opvoeding en onderwijs gaan bij dit alles hand in hand. Beide leiden en begeleiden kinderen naar zelfstandig- en zelfredzaamheid. Richting wijzen, grenzen aangeven en hulp bieden aan het kind bij het maken van uiteindelijke eigen keuzes. Een kind zal gedurende de basisschooltijd geleidelijk steeds meer een eigen karakter vormen en eigen opvattingen en voorkeuren krijgen. Goed om te gaan met die groeiende zelfstandigheid is de taak en uitdaging van elke opvoeder. Recht doen aan de ontwikkelfase van een kind en daarop het onderwijs zo goed mogelijk doen aansluiten is de taak en uitdaging van elke leerkracht. Bij dit alles is er niet zoiets als een standaard aanpak. Elk kind is anders en ontwikkelt zich in een eigen tempo met eigen specifieke eigenschappen.

De primaire verantwoordelijkheid voor de opvoeding ligt bij ouders/verzorgers. Hun manier van opvoeden wordt bepaald door hun eigen opvattingen, maar ook als reactie op gedrag en opvattingen van het kind zelf. Bij dit alles speelt de opvoedingsomgeving een belangrijke rol. Veiligheid, positieve stimulatie, duidelijke regels, begrip voor fouten, geduld en een consequente houding zijn belangrijke principes. Kinderen hebben naast de thuissituatie ook te maken met andere personen die een rol spelen bij de opvoeding, zoals familieleden, burens, vriendjes, medewerkers kinderopvang, leerkrachten en soms gespecialiseerde deskundigen. Ook de invloed van het gebruik van (sociale) media door kinderen mag niet onderschat worden. De keuze van en sturing op deze omgeving door ouders zal bij het opgroeien steeds minder bepalend zijn omdat kinderen steeds meer hun eigen accenten gaan leggen en hun eigen weg zoeken.

De school heeft op haar beurt de taak om in samenwerking met ouders de ontwikkeling van de kinderen te bevorderen en daarvoor als deskundig professional de tools aan te reiken aan het kind maar indien nodig ook de ouder/verzorger. Het creëren van een veilige, stimulerende omgeving waar kennis en kunde de ontwikkeling van ieder kind positief beïnvloedt, is de kerntaak van de school. Opvoeding en onderwijs zijn daarbij onlosmakelijk verbonden, de steun en het vertrouwen van de ouders/verzorgers draagt bij aan het succes van de onderwijstaak van de school.

Onze missie

De school is een veilige, gestructureerde en vertrouwde plek waar kinderen onderwijs krijgen in een traditionele vorm, dat recht doet aan de onderwijsbehoefte van de individuele leerling en met gebruik van eigentijdse leermiddelen en inzichten. Ouders en leerkrachten werken hierbij nauw samen. De school draagt naast het onderwijs bij aan een rijke ontwikkeling van kinderen, door de samenwerking aan te gaan met diverse organisaties.

Onze visie

Onderwijs is een dankbaar gespreksonderwerp, in alle lagen van de maatschappij. De voortdurend aan verandering onderhevige samenleving stelt echter een vrij constante vraag aan het basisonderwijs. De ontwikkeling van kinderen verloopt immers niet fundamenteel anders als de samenleving om hen heen verandert. Het faciliteren van die ontwikkeling, de vorm waarin en de wijze waarop we dit kunnen veranderen wel, alsmede de middelen die je hiertoe in kunt zetten. Onze scholen kennen een lange onderwijstraditie, maar zijn niet stil blijven staan in de tijd. We passen ons voortdurend aan de maatschappelijke ontwikkeling aan en maken ook gebruik van succesvolle werkwijzen elders. Bij dit alles proberen we nadrukkelijk het goede uit het verleden te bewaren en de traditie van gedegen onderwijs hiermee gestand te doen.

Veel aandacht voor de kernvakken taal en rekenen leidt nog steeds tot een hoog leerrendement.

Veiligheid, rust, regelmaat en duidelijke regels zijn voor ons al heel lang essentieel en vormen de basis om te kunnen leren. We kiezen voor een pedagogische aanpak die vertrekt vanuit deze veiligheid, maar beperken ons daarbij niet tot één aanpak die voor alle kinderen passend zou zijn. In onze visie wordt elk kind gezien en kan het daardoor een ander accent in de pedagogische aanpak vragen. Dit past bij onze overtuiging dat ieder kind er mag zijn en dat we verschillen tussen kinderen accepteren, ook wanneer sprake is van verschillen wat betreft cultuur en geloof.

Centrale uitgangspunten

In onze onderwijskundige visie staan vier elementen centraal:

A. Oog voor ieder kind

Elk kind is anders, elk kind doet ertoe en wordt gezien. Binnen de grenzen van het mogelijke doen wij er alles aan om iedere leerling een eigen plek te geven in onze scholen, waarbij zij gekend zijn en zich veilig voelen in een vertrouwde omgeving. We zijn ons er daarbij van bewust dat er verschillende aanpakken nodig kunnen zijn om een kind recht te kunnen doen. Een gezin met verschillende kinderen moet op dezelfde school goed terecht kunnen. Dit vraagt veel van een school, vooral ook van de kwaliteit van de leerkrachten en het hen omringende schoolteam.

B. Een rijke onderwijsinhoud

De basisvaardigheden (rekenen, taal/lezen, burgerschap) vormen de kern van het onderwijsaanbod. De basis om hierin succesvol te zijn wordt gelegd in de kleutergroepen en uitgebouwd in de jaren daarop. Onze scholen werken met duidelijke en gestructureerde roosters, waarin nadrukkelijk plaats is gereserveerd voor de kernvakken. Onze leerkrachten geven directe en effectieve instructie, met behulp van gedegen methodes en eigen expertise. Zij geven daarbij gerichte en waardevolle feedback, zowel tijdens als na het onderwijsproces. We kiezen daarnaast voor een breed aanbod van vakken en onderwerpen, niet alleen om een kind de samenleving te leren kennen maar ook om eigen voorkeuren en talent te laten ontdekken. We leren kinderen zowel in als buiten de school hun wereld te begrijpen en te verbreden. Aan het einde van de basisschooltijd willen we dat kinderen goed zijn voorbereid op een vervolg in het voortgezet onderwijs.

C. Karaktervorming

Omdat kinderen volwaardig deel moeten kunnen uitmaken van de samenleving, is in het onderwijs aandacht voor karaktervorming en sociaal-emotionele ontwikkeling minstens zo belangrijk als ontwikkeling van kennis en vaardigheden. Welzijn en betrokkenheid van kinderen wordt bevorderd door stelselmatig aandacht en zorg te besteden aan de wijze waarop we met elkaar en de wereld om ons heen omgaan. Op onze scholen gaat het daarbij om een aantal vaak met de christelijke traditie verbonden waarden. In feite gaat het daarbij niet om een specifiek leervak maar iets dat door alles op school heen behoort te lopen om kinderen steeds weer te laten zien wat belangrijk en waardevol is. Vanuit deze waarden ontwikkelen de kinderen een moreel kompas dat hen helpt bij het maken van eigen keuzes in opvattingen en gedrag.

D. Een ondersteunend schoolklimaat

De driehoek ouders-leerkrachten-leerlingen vormt de gemeenschap op school. Zij hebben een gedeelde verantwoordelijkheid voor een sfeer van veiligheid, vertrouwen, openheid en interesse. Een goede sfeer op school is een eerste vereiste voor de ontwikkeling van de leerlingen. Een gemotiveerd en inspirerend team van leerkrachten legt de basis voor dat schoolklimaat. Hun plezier, betrokkenheid en nieuwsgierigheid maakt de sfeer op school, wat als voorbeeld geldt voor de kinderen. De leerkrachten worden gestimuleerd in hun professionele ontwikkeling. Ze zijn collegiaal en geven elkaar geregeld feedback.

Wij streven op onze scholen naar het behoud van een overzichtelijk karakter, waarin leerlingen structuur, regelmaat en duidelijkheid wordt geboden en waarin iedere leerling maximaal tot zijn

recht komt. We zijn en blijven daarbij alert op iedere vorm van pesten en buitensluiten en maken kinderen bewust van de afspraken en regels die op school daarvoor gelden. Ook hierin hebben het team, de leerlingen en de ouders/verzorgers een gedeelde verantwoordelijkheid met respect voor elkaar en ieders rol.

Scholen zijn bovendien onderdeel van een veel groter geheel dat bijdraagt aan de opvoeding van kinderen. Een groot aantal instellingen, voorzieningen van kinderopvang, de buurt, jeugdzorg en huisartsen tot aan sportverenigingen en culturele voorzieningen, spelen een rol in het opgroeien en ontwikkelen van onze leerlingen. Het leggen van verbindingen is essentieel in een gecompliceerde opvoedingsomgeving.

Eigentijds en vertrouwd

Als allesomvattende slogan gebruiken we de zin: *'Eigentijds en vertrouwd!'*

'Eigentijds', omdat we:	'Vertrouwd', omdat we:
<ul style="list-style-type: none"> ✓ gebruik maken van methodes die up-to-date zijn en passen bij de huidige tijdgeest; ✓ inzetten op passend en inclusief onderwijs zover als onze mogelijkheden daartoe reiken; ✓ gezamenlijk beschikken over een Prisma-klas voor hoogbegaafde kinderen die extra ondersteuning en uitdaging nodig hebben; ✓ onze scholen beschikken over eigentijdse faciliteiten en een moderne uitstraling; ✓ gericht gebruik maken van moderne digitale hulpmiddelen; ✓ Engels en Moderne Media als volwaardige vakken zien vanaf groep 1 en daarbij streven naar vakleerkrachten; ✓ werken met zogenaamde ateliers om via een brede oriëntatie op onderwerpen, thema's en werkvormen de eigen talenten en voorkeuren te ontdekken en te ontwikkelen; ✓ gebruik maken van observatie en toetsing van ontwikkelingsgroei om tijdig en gericht bij te kunnen sturen. 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ uitgaan van leeftijdsgroepen in een leerstofjaarklassensysteem; ✓ ons tevens richten op sociaal-emotionele ontwikkeling en karaktervorming; ✓ bij de jongsten uitgaan van spelend leren en ruimte bieden voor hun eigen tempo; ✓ veel aandacht besteden aan gedegen taal- en rekenonderwijs; ✓ een traditioneel onderwijsconcept hanteren waarbij de leerkracht de leidende figuur is in de klas; ✓ inzichten pas in ons onderwijs integreren als ze zich bewezen hebben en voorts wars zijn van tijdelijke 'onderwijshypes'; ✓ kinderen een brede oriëntatie op onze samenleving bieden met veel aandacht voor kennisoverdracht; ✓ rekenen op medeverantwoordelijkheid van de ouders/verzorgers; ✓ leerkrachten hebben die pedagogisch en didactisch deskundig en betrokken zijn; ✓ kinderen zo goed mogelijk voorbereiden op het voortgezet onderwijs.

1.3 Basisschool 't Bolwerk

Adres:

Prot. Chr. Basisschool 't bolwerk
Klerkenhof 1
2353 WB Leiderdorp
Tel. 071 5893838
E-mail: bolwerk@pcboleiderdorp.nl
Website: www.pcbobolwerk.nl
Brinnummer : 13CL

Het team

Het team bestaat uit een directeur, een intern begeleider (IB-er), 14 teamleden, waaronder een onderwijsassistent en een conciërge. Veel leerkrachten werken parttime. Daarnaast zijn er vakdocenten voor de vakken Gymnastiek (groep 3 t/m 8) en Engels (groep 1 t/m 8), evenals Moderne Media (groep 5 t/m 8).

De schoolgrootte

De school heeft op 1 februari 2023: 189 leerlingen.
De groepsindeling is per 1 augustus 2022 als volgt:
Twee groepen 1/2 en de groepen 3, 4, 5, 6, 7 en 8

De school in de wijk

't Bolwerk is in 1991 gebouwd, tegelijk met de ontwikkeling en bouw van de wijk. Inmiddels is het gebouw waarin 't Bolwerk is gevestigd, toe aan een renovatie. Samen met de gemeente, basisschool de Hobbit, sportfondsen en Floreokids zal het gebouw gemoderniseerd worden. Omdat Floreokids nu nog geen ruimte in het gebouw aan de Klerkenhof heeft, zal er een gedeelte bij worden gebouwd. Na de renovatie zal het complex aan de Klerkenhof een 'brede school' zijn waarin onderwijs, kinderopvang en sport een plaats hebben. 't Bolwerk is een school die midden in de woonwijk Buitenhof staat. Het gebouw kenmerkt zich door het open karakter van de school. Dit open karakter zal ook na de renovatie behouden blijven. De school heeft een beneden- en bovenverdieping. Beneden zitten de groepen van de onderbouw, 1 tot en met 4, boven zitten de groepen van de bovenbouw, 5 tot en met 8. Door middel van de open gang boven staat de bovenbouw in contact met de onderbouw.

Samen met de openbare school de Hobbit delen we ons schoolplein. Buiten schooltijden is het plein openbaar en heeft het een uitgesproken buurtfunctie. Kinderen en volwassenen van binnen en buiten de school maken veelvuldig gebruik van de ruimte en speelvoorzieningen van het plein. Tussen de twee scholen bevindt zich de gymzaal waar de gymnastieklessen van de school plaatsvinden. De leerlingen in onze school vormen een goede afspiegeling van de wijk en van Leiderdorp. We hebben leerlingen uit alle lagen van de bevolking. We werken goed samen met de voor- en naschoolse opvang in de wijk. Deze wordt verzorgd door Floreokids en Partou.

De contacten met organisaties en verenigingen in de gemeente Leiderdorp hebben een incidenteel en voornamelijk praktisch karakter. Vaak verlopen die contacten via ouders van de leerlingen die bij die organisaties/verenigingen betrokken zijn. Het gaat daarbij meestal om sporttoernooien en andere activiteiten. Veel organisaties en verenigingen doen een beroep op de school om informatie over hen te verspreiden. De school tracht een goede relatie met de buurt te bewaren en investeert hierin middels contacten bij de buurtvereniging en het beschikbaar stellen van het gebouw voor bijeenkomsten die een buurtfunctie hebben.

1.4 Doelen, visie en missie op schoolniveau

Omdat de scholen van de stichting PCBO in missie en visie gezamenlijk optrekken, zijn de doelen op stichtingsniveau in beginsel gelijk aan de doelen op schoolniveau. Het strategisch beleidsplan 2022-2026 alsmede het onderwijskundig beleidsplan 2022-2026 maken integraal deel uit van het schoolplan. Waar nodig en gewenst worden de doelen op schoolniveau in dit schoolplan geconcretiseerd en scherp(er) gesteld.

1.5 Geldelijke en materiële bijdragen

't Bolwerk aanvaardt voorts geen materiële of geldelijke bijdragen, anders dan de vrijwillige ouderbijdragen en betaling voor het collectief overblijven. Deze staan in de schoolgids beschreven en toegelicht. Er is geen sprake van sponsoring.

Hoofdstuk 2 Kwaliteitszorg

2.1 Schoolplan Cyclus

Voor het samenstellen van het schoolplan hanteren wij de volgende werkwijze:

- We starten met een nauwgezette bepaling van de stand van zaken met betrekking tot alle beleidsaspecten van de school.
- We maken een analyse, waarbij de volgende middelen/werkwijzen worden gebruikt:
  - *analyse van de leerlingenpopulatie*: ieder jaar wordt vastgesteld welke leerlingen bij ons op school speciale onderwijsbehoeften hebben. Het gaat daarbij om: leerlingen met bijzondere (meer dan een half jaar) achterstand, leerlingen met Nederlands als tweede taal, leerlingen met dyslexie, leerlingen met een beschikking voor S(B)O en leerlingen met een ontwikkelingsvoorsprong.
    - De intern begeleider maakt een overzicht in april/mei, zodat het kan worden meegenomen in de jaarlijkse interne evaluatie van het beleidsplan.
    - Er volgt een rapportage naar het team;
  - *ouder tevredenheidsenquête* (één keer per twee jaar);
  - *analyse en zelfevaluatie leerlingvolgsysteem*. Twee keer per jaar wordt een zelfevaluatie/trendanalyse opgesteld van het leerlingvolgsysteem door de intern begeleider en de directeur.
- Alle benodigde gegevens en acties worden door de directeur in overleg met de intern begeleider geanalyseerd. Deze analyse wordt gepresenteerd voor het team tijdens een vergadering. Tevens wordt er informatie verstrekt over relevante ontwikkelingen van dat moment en in de nabije toekomst.
- Twee keer per jaar, naar aanleiding van de resultaten van objectieve toetsing, vinden op groepsniveau gesprekken plaats waarbij de groepsleerkracht, directeur en IB'er de opbrengsten en toekomstige aanpak bespreken. Opbrengsten op schoolniveau worden teambreed besproken.
- Kwaliteit en tevredenheid worden (onder meer) getoetst en geanalyseerd door middel van een tweejaarlijkse cyclus ouder tevredenheidsonderzoek, tweejaarlijkse cyclus enquête voor leerkrachten en jaarlijkse cyclus kind enquête.
- In het derde uitvoeringsjaar wordt door de bestuurder een richtingsgevend document geschreven, waarna in het begin van het vierde uitvoeringsjaar een strategisch beleidsplan wordt gepresenteerd. Dit plan wordt ter instemming voorgelegd aan de MR.
- In het vierde uitvoeringsjaar maken we de balans op van de resultaten van de afgelopen schoolplanperiode. Hierin wordt het lopende schoolplan geëvalueerd.
- Ook tussentijds wordt de schoolontwikkeling geëvalueerd. Daarbij worden de volgende instrumenten ingezet: klassenbezoeken, planning- en evaluatiegesprekken, enquête met kinderen, enquête met leerkrachten, een schooldiagnose-instrument op gebied van sociale veiligheid / sociaal-emotionele ontwikkeling en de jaarlijkse schoolevaluatie aan de hand van het CITO leerlingvolgsysteem.
- Ook binnen de kleuterbouw wordt een instrument gehanteerd om ook voor de kinderen in deze leeftijdsfase een objectieve toetsing, met slechts als doel het vergaren van inzichten, te kunnen vormgeven.
- Op basis van deze informatie en gebruik makend van de inzichten van de leerkrachten worden doelen waar nodig bijgesteld en worden beleidsvoornemens geformuleerd voor de nieuwe schoolplanperiode. Het schoolplan wordt vastgesteld door de MR en het bevoegd gezag van de school. Ouders worden middels de schoolgids op de hoogte gesteld van de hoofdlijnen.

2.2 Jaarplancyclus

De beleidsvoornemens uit het schoolplan worden jaarlijks geconcretiseerd in een jaarplan. Hierbij wordt ook rekening gehouden met de uitkomsten van de evaluatie van een voorgaand jaar, door directie en team. De uitkomsten daarvan zijn de basis voor de invulling van een volgend jaarplan, binnen het kader van het schoolplan. Het jaarplan wordt aan de MR voorgelegd ter informatie.

2.3 Borging

Passend binnen de PDCA-gedachte evalueren wij regelmatig ons onderwijs en zo nodig passen wij onze aanpak of beleid aan. Wij maken hierbij gebruik van onder andere tevredenheidspeilingen bij leerkrachten, ouders en leerlingen. Daarnaast werken we stichtingsbreed aan het verbeteren van onze lessen middels een professionaliseringsplan voor leerkrachten. Ook evalueren wij onze opbrengsten. Verder gebruiken wij vergadermomenten om als team/bouw te bespreken hoe ons onderwijs verloopt en hoe wij ons beleid vasthouden. Tijdens planning- en evaluatiegesprekken komt het functioneren van de leerkrachten/teamleden aan de orde.

2.4 Doelen kwaliteitszorg - aanvullingen op schoolniveau

KW 1	Opbrengsten op schoolniveau worden twee keer per jaar teambreed besproken op een vergadering, na afname van de CITO-toetsen.
	We implementeren een digitaal volginstrument (Parnassys Ultimview óf Cito Leerling in Beeld) dat de opbrengsten op de scholen systematisch op identieke wijze in kaart brengt om de scholen met dezelfde aanpak onderling te kunnen vergelijken.
	We formuleren jaarlijks per school concrete (CITO) ijkpunten die, rekening houdend met de schoolpopulatie, uitdagend maar wel haalbaar zijn en duidelijk boven het landelijk gemiddelde liggen.
KW 2	Het wat oudere observatie-instrument 'ZIEN!' waarmee we de voortgang in sociaal-emotionele ontwikkeling systematisch in kaart brengen, wordt vervangen door Cito Leerling in Beeld.
KW 3	In alle kleutergroepen wordt Parnassys Leerlijnen Jonge Kind gebruikt om de kleuterontwikkeling te volgen en in kaart te brengen.
	De 'werkwijze kleuterbouw' wordt periodiek geëvalueerd door de kleuter commissie onder leiding van een van de directeuren en zo nodig bijgesteld. Dit mondt uit in een inzichtelijke notitie die bij de leerkrachten bekend is.
	De intakelijst voor nieuwe ouders wordt aangepast en gedigitaliseerd, zodat deze vóór de eerste wendag is ingevuld.
KW 4 / PE3	We zorgen voor een professionaliseringsplan, waarmee leerkrachten en onderwijsondersteuners hun kennis en kunde op het door de PCBO voorgestane pedagogisch en didactisch vlak onderhouden en uitbouwen.
	Er zijn minstens drie en liefst vier studiedagen per schooljaar.
	In het scholingsplan is stichtingsbreed op tenminste twee momenten in het schooljaar studietijd gereserveerd voor intervisie tussen de leerkrachten/ondersteuners in dezelfde/vergelijkbare groepen.
	In het scholingsplan is stichtingsbreed op tenminste twee momenten in het schooljaar studietijd gereserveerd voor versterking van instructiemodel EDI.

	In het scholingsplan is stichtingsbreed op tenminste twee momenten in het schooljaar studietijd gereserveerd voor het reflecteren op en versterken van de gekozen missie/visie 'eigentijds en vertrouwd onderwijs'.
	In het scholingsplan is stichtingsbreed op tenminste twee momenten in het schooljaar studietijd gereserveerd voor het actief bijhouden van kennis op het gebied van sociaal-emotionele ontwikkeling en sociale veiligheid.
	In het scholingsplan is stichtingsbreed op tenminste één momenten in het schooljaar studietijd gereserveerd voor het versterken van leerkrachtvaardigheden.
KW 5	We brengen de feedback van leerlingen systematisch in kaart en betrekken deze in de discussie over het gevoerde en te voeren beleid.
	We brengen de feedback van ouders systematisch in kaart en betrekken deze in de discussie over het gevoerde en te voeren beleid.
	We brengen de feedback van medewerkers systematisch in kaart en betrekken deze in de discussie over het gevoerde en te voeren beleid.

Hoofdstuk 3 Onderwijskundig beleid

3.1 PCBO-breed

Binnen onze stichting hebben de scholen dezelfde onderwijskundige visie en aanpak. Door hierin samen op te trekken, worden de voordelen van grootschaligheid in een overzichtelijke setting bereikt. Omdat de scholen vallend onder de PCBO Leiderdorp op onderwijskundig gebied samenwerkend optreden, zijn er geen schoolspecifieke doelen. Volledigheidshalve wordt dan ook verwezen naar het onderwijskundig beleidsplan van de stichting PCBO.

3.2 Onderwijsorganisatie

Organisatie algemeen

't Bolwerk verzorgt traditioneel regulier onderwijs waarbij vertrouwen, veiligheid, structuur, welbevinden en betrokkenheid kernbegrippen zijn. Gefundeerd in de leerlijnen van de betreffende jaargroep bieden we de kinderen de leerstof waar ze 'aan toe zijn'. Het is de taak van de leerkrachten om de kinderen de leerstof te bieden die past bij hun leer- en ontwikkelingsniveau. Leerstof moet in de 'zone van de naaste ontwikkeling' liggen; is dus niet té moeilijk, maar biedt wel voldoende uitdaging. Elk kind heeft recht op een ononderbroken ontwikkeling waarbij het kan leren in eigen tempo en op eigen niveau.

Vertrouwen, welbevinden en betrokkenheid zijn de begrippen die de leerkrachten van 't Bolwerk, in alle groepen, steeds voor ogen hebben bij het maken van hun keuzes. Om echt te kunnen leren moeten de kinderen goed in hun vel zitten. Er ontstaat dan vertrouwen in zichzelf, in elkaar en in de toekomst. Wij trachten ons onderwijs zo in te richten, dat de kinderen graag naar school gaan. Hoe meer vertrouwen, hoe groter de kans dat kinderen echt tot ontwikkeling komen!

Op 't Bolwerk wordt gewerkt met dag- en weektaken. De leerkracht geeft effectieve directe instructie, zowel klassikaal als aan kleinere groepen; daarna zijn de kinderen zelfstandig of in groepen bezig met het verwerken van de leerstof. De leerkracht begeleidt hen daarbij en blik met de kinderen regelmatig terug op het geleerde.

Om effectief te kunnen werken wordt van kinderen bepaalde vaardigheden gevraagd, met name ten aanzien van de mate van zelfstandigheid en het vermogen om samen te kunnen werken met andere kinderen. Dit leren de kinderen al in de kleutergroepen. Het grote voordeel van deze manier van werken is dat kinderen in hun eigen tempo en op hun eigen niveau leerstof kunnen verwerken. De leerkracht houdt daarbij per kind de gestelde doelen in het oog.

De onderwijskundige aanpak is onderwerp van gesprek en evaluatie in bijeenkomsten op stichtings- en schoolniveau. Door de gezamenlijke aanpak in de PCBO halen we veel kennis en ervaringen op bij elkaar. Om dit te faciliteren organiseert het bestuur jaarlijks meerdere intervisiebijeenkomsten. Zo houden we elkaar scherp en alert en versterken we de eigen aanpak.

Bij de overgang naar een volgende groep vindt er een warme overdracht plaats tussen de leerkrachten van beide groepen. Bijzonderheden, ondersteuningsbehoeften en andere relevante zaken worden daarbij aan de volgende leerkracht overgedragen. Het groepsoverzicht, waarin van iedere leerling de belangrijkste aandachtspunten op het gebied van zijn/haar gehele ontwikkeling zijn beschreven, vormt daarbij de leidraad.

Organisatie in de groepen

't Bolwerk heeft 2 kleutergroepen, beide groepen 1-2. Dit houdt in dat de leerlingen van twee jaargroepen één klas vormen. Het geeft de leerkracht veel differentiatiemogelijkheden: oudere kinderen helpen de jongere en er is ruimte op het eigen niveau aansluiting te vinden. De overige groepen, groep 3 t/m 8, zijn enkele groepen met één jaargroep.

Groep 1 en 2

Alle activiteiten in groep 1-2 vinden plaats rondom een thema waarbinnen gedurende enkele weken wordt gewerkt. Naast het spelen en werken is ook de kring een belangrijk onderdeel van de dag. De kring is de plek waar de kinderen zich veilig en vertrouwd voelen. Een kind dat zich op zijn gemak voelt, heeft de mogelijkheid zich te ontwikkelen. De leerkrachten bieden de kinderen daartoe de ruimte en de mogelijkheden. Ook de kernvakken en burgerschapsvorming zijn een 'onderdeel' van de kring, die daarbij ook als veilig vertrekpunt voor differentiatie in de groep dient.

Spelen is belangrijk voor de ontwikkeling van de kleuters op creatief, sociaal-emotioneel en motorisch gebied. Door het spelen met ontwikkelingsmateriaal ontwikkelen de kleuters inzicht en wordt gewerkt aan de ontwikkeling op het gebied van taal/lezen, rekenen en schrijven. Ook worden allerlei technieken aangeleerd, zoals de potloodgreep, plakken en knippen, verven en het omgaan met materiaal. De laptop of tablet rekenen wij ook tot de ontwikkelingsmaterialen.

Daarnaast zijn er verschillende hoeken te vinden in de klas of op de gang, zoals de huishoek en de bouwhoek. Met deze hoeken wordt de werkelijkheid in de klas gebracht. In uitdagende speelhoeken brengen kleuters gebeurtenissen en ervaringen onder woorden en 'oefenen' ze met de wereld om zich heen. Tegelijkertijd werken ze aan hun sociaal-emotionele ontwikkeling, leren ze met anderen samen te spelen en zijn ze actief bezig met de ontwikkeling van taal- en rekenactiviteiten.

Kleuters bewegen in ieder geval eenmaal per week in het speellokaal. Er wordt omgegaan met groot materiaal (klimmen, springen, balanceren) en met klein materiaal (gooien, werpen, vangen, rollen). Ook het verkennen van de ruimte door middel van allerlei fantasie en dans- en tikspelletjes komt aan bod in de speelzaal.

Bij het buiten spelen hebben de kinderen de keus uit de zandbak, het klimrek, rollend materiaal, bouw materiaal en klein materiaal.

In de kleutergroepen vindt systematische observatie plaats met behulp van het observatiemiddel Parnassys Leerlijnen Jonge Kind. Met dit kleutervolgsysteem observeert de leerkracht vanuit leerlijnen duidelijk omschreven ontwikkelingsdoelen. Daarbij staan de spelende kleuter en het ontwikkelingsmateriaal centraal. Aan de hand van analyses van deze ontwikkeling wordt afgestemd waarop de kinderen meer uitdaging, dan wel extra begeleiding nodig hebben.

De kleuterleerkrachten van de stichting vormen samen een werkgroep, die meerdere keren per jaar bij elkaar komt onder leiding van een van de directeurs/bestuurders. Basis van het gesprek is doorlopend de notitie 'Werkwijze kleuterbouw'.

Groep 3 t/m 8

Een kind gaat alleen dán naar groep 3, als het daar qua cognitieve en sociaal-emotionele ontwikkeling aan toe is. Dit zijn zaken die vanzelfsprekend in nauw overleg met de ouders/verzorgers worden besproken.

In de groepen 3 en 4 wordt veel tijd en aandacht geschonken aan het leren lezen en schrijven.

Opgaven betreffende rekenen, taal, lezen en schrijven staan op de dag-/weekplanning. Soms worden, met name in de onderbouw maar ook later, individuele kinderen of kleine groepjes extra begeleid met behulp van een extra leerkracht, onderwijsassistent of stagiair. Zo kan er in kleinere samenstelling gericht aan specifieke opdrachten of leerstof worden gewerkt. Er is in de school voldoende ruimte aanwezig om dit zowel binnen als buiten de klas te kunnen vormgeven.

De basisvaardigheden (rekenen, taal, lezen) in de groepen 3 t/m 8 krijgen alle tijd en aandacht in de ochtenduren. We bieden de kinderen daarbij een herkenbare structuur met een zo veel mogelijk vast rooster. Dit schept ook mogelijkheden voor klasoverstijgende differentiatie.

In de blokken instructie en/of zelfstandig werken wordt nadrukkelijk aandacht geschonken aan de cognitieve vaardigheden, waarbij gestreefd wordt naar een optimaal en passend leerrendement:

- goed, handig en met inzicht leren rekenen.
- een hoog niveau bereiken van technisch en begrijpend lezen, waarbij het ontwikkelen van een grote woordenschat een belangrijke voorwaarde is.
- goed kunnen luisteren, spreken en schrijven.

De basis van de lessen is de klassikale instructie (EDI), uitgebreid met motiverende en coöperatieve werkvormen. Leerlingen die meer of andere uitdaging nodig hebben, worden in kleine groepjes of individueel geïnstrueerd dan wel ondersteund door hun eigen leerkracht. Voor het zelfstandig werken zijn binnen de klas en het schoolgebouw verschillende werkplekken beschikbaar. De leerkrachten hebben de mogelijkheid om de (week)taken van ieder vak aan het niveau van het kind aan te passen. Kinderen worden betrokken in de keuzes die ten aanzien van hun taken worden gemaakt. Zo mogelijk wordt ook hun eigen inbreng betrokken. De leerkracht is te allen tijde leidend en verantwoordelijk voor de gemaakte keuzes.

De zaakvakken (aardrijkskunde, geschiedenis, natuur & milieu) en de creatieve vakken (handvaardigheid, tekenen, muziek) krijgen een plaats in de middaguren. Ook expressieve vakken, of vakoverstijgende thema's (bijvoorbeeld dans, drama, koken, schaken, constructiemateriaal en extra gymles) zijn hierin ondergebracht. Waar mogelijk wordt rekening gehouden met interesses en hobby's van de kinderen. Met behulp van externe aanbieders wordt gedurende een volledig schooljaar een rijk onderwijsaanbod gecreëerd. Uiteraard is er zorg en aandacht voor het blijven(d) voldoen aan de kerndoelen van het basisonderwijs.

Behalve het opdoen van kennis en vaardigheden in de basisvaardigheden van het primair onderwijs, willen we met het vormgeven van een rijk onderwijsaanbod het ontwikkelen van diverse competenties van de kinderen stimuleren, zoals:

- samenwerken;
- communiceren en sociaal gedrag;
- informatie verwerven en verwerken;
- creativiteit;
- doorzettings- en concentratievermogen;
- een bijdrage (leren) leveren aan duurzame ontwikkeling;
- samenhang zien in onze complexe maatschappij;
- interesse tonen in culturele verschijningsvormen;
- het zelf kunnen produceren van kennis;
- het ontwikkelen van een kritische houding en eigen mening.

Kortom: wij willen de kinderen stimuleren in hun ontwikkeling en hen helpen om zich zo volledig mogelijk te kunnen ontplooiën. Wij willen de kinderen een stevige basis geven om te kunnen voldoen aan de eisen van de hedendaagse maatschappij!

3.3 Zorgbeleid

Passend Onderwijs

Passend onderwijs is de naam voor de manier waarop onderwijs aan leerlingen die extra ondersteuning nodig hebben wordt georganiseerd. Door passend onderwijs kunnen meer kinderen, eventueel met extra ondersteuning, in het reguliere onderwijs blijven.

Ieder kind verdient goed onderwijs. Goed onderwijs stelt kinderen in staat hun talenten te ontwikkelen en daagt hen uit om steeds een stap verder te zetten. Met passend onderwijs wordt de verantwoordelijkheid voor onderwijsondersteuning neergelegd bij de schoolbesturen. Schoolbesturen hebben een zorgplicht en werken samen in een samenwerkingsverband. Onze scholen zijn lid van het samenwerkingsverband Passend Primair Onderwijs regio Leiden (PPO; www.pporegioleiden.nl). Door de verantwoordelijkheden dicht bij de scholen te leggen, wordt beter aangesloten bij de ondersteuningsvraag van kinderen. Goede ondersteuning in de reguliere scholen voorkomt dat kinderen aangewezen zijn op het speciaal (basis)onderwijs. Voor kinderen die dat echt nodig hebben, blijven deze speciale scholen bestaan.

De school is in staat om de ondersteuningsbehoeften van de leerlingen vast te stellen en vervolgens, samen met de ouders, ondersteuning te arrangeren. Hiertoe krijgt de intern begeleider van de school vanuit de algemene middelen jaarlijks een budget.

De school werkt vanuit de principes van handelingsgericht werken en wordt ondersteund door een collegiaal netwerk, aangestuurd door de intern begeleider (IB). Dit netwerk bestaat uit ouders, de intern begeleider, de leerkracht en externe deskundigen. De school houdt de eindverantwoordelijkheid en regie.

Jaarlijks beschrijft PCBO Leiderdorp de mogelijkheden aan te bieden ondersteuning in de zogeheten Ondersteuningsgids, die jaarlijks door de IB'ers wordt geëvalueerd en in samenspraak met de directeuren wordt vastgesteld.

Passend Primair Onderwijs regio Leiden

PCBO Leiderdorp valt onder Passend Primair Onderwijs regio Leiden, kortweg PPO. Zij ondersteunt basisscholen bij het omgaan met verschillen tussen kinderen in de groep. Scholen uit Leiden, Voorschoten, Leiderdorp, Zoeterwoude, Kaag en Braassem en Oegstgeest zijn aangesloten bij ons samenwerkingsverband. In de Leidse regio zijn ruim 20.000 basisschoolkinderen verdeeld over 73 reguliere basisscholen, 5 speciale scholen en 1 speciale basisschool.

De basisscholen in de regio Leiden werken samen om voor alle kinderen een passend onderwijsaanbod te kunnen bieden.

Dit vindt plaats door:

- het professionaliseren van leerkrachten;
- het ondersteunen van scholen bij de aanpak van kinderen met een specifieke hulpvraag;
- het beschikbaar stellen van deskundigheid over uiteenlopende onderwerpen zoals leesproblemen, gedragsproblemen, klassenorganisatie, pesten, gesprekken met ouders enz;
- samenwerking te bevorderen met de jeugdhulpverlening;
- te adviseren over andere vormen van (speciaal) onderwijs;
- te ondersteunen bij het vinden van het best passende onderwijsarrangement.

Basisondersteuning

Ons onderwijs is erop gericht om kinderen concrete mogelijkheden in handen te geven om inhoud te geven aan de wereld om hen heen. Daarbij spelen veel vaardigheden een rol, waarvan taal/lezen,

schrijven en rekenen tot de basisvaardigheden horen. De ontwikkeling van deze vaardigheden samen met de sociaal- emotionele ontwikkeling van de kinderen volgen we nauwlettend aan de hand van toetsen en observaties. Om tegemoet te komen aan de verschillen tussen kinderen wordt er gewerkt met groepsplannen op drie niveaus.

Zorgroute

Met de zorgroute stemt de school het onderwijs af op de onderwijsbehoeften van alle leerlingen. De route stimuleert handelingsgericht en planmatig werken en realiseert een transparante zorgstructuur op de school. Hierin is proactief handelen een uitgangspunt.

De route geeft aan welke stappen er worden gezet in het proces van signaleren en arrangeren, zowel op het niveau van de school als op het niveau van het samenwerkingsverband. Dit proces start bij de signalering door een leerkracht of door de ouders van een ondersteuningsbehoefte bij een leerling en eindigt op het moment dat passend onderwijs voor deze leerling gerealiseerd is.

In de cyclus handelingsgericht werken (HGW) zet de school de volgende stappen:

- verzamelen van gegevens uit toetsen, observatie, en gesprekken met leerlingen/ouders in een groepsoverzicht;
- het groepsoverzicht biedt beknopt en bondig zicht op de geplande vaardigheidsgroei per leergebied, de groei van de leerlingen op meerdere toetsmomenten en de actuele stand van zaken met betrekking tot de factoren die de ontwikkeling en het leren van de leerlingen belemmeren en bevorderen;
- signaleren van de leerlingen die zich niet conform de verwachtingen of prognose ontwikkelen;
- benoemen van onderwijsbehoeften van leerlingen;
- clusteren van leerlingen met vergelijkbare onderwijsbehoeften in subgroepen;
- doelgericht opstellen van een groepsplan op basis van de clustering;
- uitvoeren en evalueren van het groepsplan;
- afsluiten met groepsbesprekingen;
- monitoren en evalueren. Twee maal per jaar vindt een evaluatie plaats of de leerlingen hun geplande vaardigheidsgroei bereikt hebben.

Indien zowel leerkracht als intern begeleider (en ouders) handelingsverlegen zijn, roept de intern begeleider de hulp van het ondersteuningsteam (OT) in.

Ondersteuningsteam

Alle basisscholen van het samenwerkingsverband werken in een ondersteuningsteam samen met het Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG). Een ondersteuningsteam wordt gevormd door de directeur van de school (voorzitter), de intern begeleider van de school (secretaris), de adviseur Passend Onderwijs en zo nodig de schoolmaatschappelijk werker. De aanwezigheid van de leerkracht is zeer gewenst. Overige instanties zoals de jeugdarts of de leerplichtambtenaar kunnen ook worden uitgenodigd. Dit team spreekt met ouders over hun kind als de ontwikkeling van het kind daar aanleiding toe geeft en als de school of de ouders zich zorgen maken. Vooraf wordt een groeidocument opgestart waarin alle relevante informatie wordt verzameld.

Een ondersteuningsteam adviseert welke ondersteuning en begeleiding het kind en mogelijk ook de ouders nodig hebben. Er wordt een plan opgesteld en er wordt afgesproken wie van de aanwezigen actie onderneemt en wanneer. Het ondersteuningsteam komt op afroep bij elkaar.

Taalachterstanden

Een groeiend aantal kinderen komt op school met een taalachterstand. In de meeste gevallen komt dit voort uit een anders- of meertalige thuissituatie, maar ook taalontwikkelingsstoornissen (TOS) komen incidenteel voor. In januari 2023 heeft 19% van onze leerlingen een anders- of meertalige

thuisituatie. Leerlingen met een NT2-achtergrond krijgen in alle klassen extra aandacht van de leerkracht, zo nodig wordt dit extra ondersteund via externe RT zoals op het gebied van (begrijpend) lezen. In de kleutergroepen krijgen kinderen 2x per week extra taalbegeleiding door een tutor die gemeentelijk wordt gefinancierd uit het onderwijsachterstandenbeleid.

3.4 Leerstofaanbod

Groepen 1 en 2

Kring

In de kring komen de volgende vakgebieden aan de orde:

- godsdienstige vorming: verhalen uit de Bijbel, kringgesprekken, zingen van liederen;
- taalontwikkeling: voorlezen, luisteren, kringgesprekken, ontwikkeling van de fantasie, taalspelletjes, geheugentraining;
- rekenen/wiskunde : getalbegrip, meten/meetkunde, ruimtelijke oriëntatie;
- muzikale vorming: zingen, muziekinstrumenten, hoog/laag, hard/zacht, vlug/langzaam, maat/ritme;
- natuur- en milieueducatie;
- verkeer;
- Engelse taal.

Leerhouding:

- Motivatie/interesse
- Zelfstandigheid
- Taakbesef

Motoriek

Fijne motoriek:

- Bouwen
- Teken en schilderen
- Knippen
- Plakken
- Vouwen

Grove motoriek:

- Bewegen in de ruimte
- Met klein en groot materiaal omgaan
- Omgaan met buitenmateriaal

Materiaaloverzicht groep 1 t/m 8

In onderstaande tabel staan de in gebruik zijnde methoden en materialen genoemd. Voor de doelstellingen per vakgebied, verwijzen wij naar de handleidingen van de methoden. In een aantal gevallen is een nadere toelichting vereist. Deze toelichting staat onder de tabel.

Door het gebruik van deze methoden en materialen wordt aan de kerndoelen voldaan.

Vakgebied/ methoden en materialen	Gr 1	Gr 2	Gr 3	Gr 4	Gr 5	Gr 6	Gr 7	Gr 8
Nederlandse taal								
Div. ontwikkelingsmaterialen	x	x						
Begrijpend luisteren en woordenschat	x	x						
Werkbladen taalonderwijs	x	x						
Lessuggesties digitaal	x	x						
Veilig Leren Lezen			x					
Taal op Maat				x	x	x	x	x
Spelling op Maat				x	x	x	x	x
Estafette				x	x			
Nieuwsbegrip XL				x	x	x	x	x
Muiswerk	x	x	x	x	x	x	x	x
Rekenen en wiskunde								
Reken Zeker		x	x	x	x	x	x	x
Muiswerk	x	x	x	x	x	x	x	x
Div. ontwikkelingsmaterialen	x	x						
Werkmap gecijferd bewustzijn	x	x						
Werkbladen rekenonderwijs	x	x						
Lessuggesties digitaal	x	x						
Programma's SchoolTV	x	x						
Wereldoriëntatie								
Wereldzaken					x	x	x	x
Tijdzaken					x	x	x	x

Natuurzaken					x	x	x	x
De Zaken			x	x				
SchoolTV	x	x	x	x	x	x	x	x
Verkeer								
School op Seef	x	x	x	x	x	x	x	x
VVN verkeersmethode				x	x	x	x	x
Engels								
Take it easy	x	x	x	x	x	x	x	x
ICT & Moderne Media								
Delta de Draak	x	x	x	x	x	x	x	x
Pica Typen							x	x
Godsdienst								
Trefwoord	x	x	x	x	x	x	x	x
Burgerschap en sociale integratie								
Trefwoord	x	x	x	x	x	x	x	x
HiRO	x	x	x	x	x	x	x	x
Kriebels in je buik	x	x	x	x	x	x	x	x
Gymnastiek								
Eigen leerpakket	x	x	x	x	x	x	x	x
Creatieve & expressievakken								
Laat maar zien	x	x	x	x	x	x	x	x
123ZING	x	x	x	x	x	x	x	x

Muiswerk

Er wordt steeds meer gebruikgemaakt van ICT in het onderwijs. Muiswerk-adaptieve oefensoftware is geïntegreerd in het reguliere programma van de basisvaardigheden rekenen en taal.

Wereldoriëntatie

Binnen de lessen wereldoriëntatie komen behalve kennis over geschiedenis, aardrijkskunde, topografie en natuur/techniek ook de onderdelen Maatschappelijke verhoudingen, Bevordering van gezond gedrag en Geestelijke stromingen aan de orde. Aansluitend op de actualiteit, lessen of

dagelijkse gebeurtenissen worden met name in de hogere groepen onderwerpen behandeld, die binnen dit vak- en vormingsgebied vallen.

Verkeer

Praktijklessen vormen een vast onderdeel van het programma. Deze lessencyclus is gebaseerd op de methode School op Seef.

Godsdienst

Expliciete godsdienstige vorming vindt in onze school plaats op verschillende momenten:

- in de lessen godsdienst/levensbeschouwing;
- op andere momenten, zoals dagopeningen, vieringen en festiviteiten.

Bij de godsdienstige vorming maken onze leerlingen uitdrukkelijk kennis met de

levensbeschouwelijke uitgangspunten op basis waarvan onze christelijke school handelt.

Wij zijn ons er daarbij steeds van bewust dat onze school, met een open aannamebeleid, een afspiegeling vormt van de multireligieuze samenleving. Leerlingen van diverse religies of zonder levensbeschouwelijke achtergrond bezoeken onze school en daarom wordt aandacht en begrip voor andere culturen en overtuigingen nadrukkelijk gestimuleerd. Als methode voor het vakgebied maken we gebruik van "Trefwoord".

Met deze methode willen we het volgende bereiken:

- een bijdrage leveren aan de levensbeschouwelijke benadering en verdieping van levensvragen en levenservaringen van kinderen;
- kennismaking met en verdieping van met name de Bijbelse verhalen en feest- en gedenkdagen in de christelijke traditie;
- een bijdrage leveren aan de dialoog met mensen uit andere godsdienstige en levensbeschouwelijke oriëntaties.

Burgerschap en sociale integratie

Actief burgerschap is de bereidheid en het vermogen om deel uit te maken van een gemeenschap en daar een actieve bijdrage aan te leveren. Met behulp van onze levensbeschouwelijke methode (en bijbehorende dagopening) en het systematisch en structureel aandacht vragen voor de kernwaarden op onze school, bevorderen wij de sociale integratie van onze leerlingen. Vanuit de zaakvakken (aardrijkskunde, natuur, geschiedenis) wordt aan de hand van thema's dieper ingegaan op burgerschap onderwerpen als politiek, actualiteit, staatsinrichting en milieu. Met behulp van gastlessen en excursies worden deze en actuele onderwerpen verder uitgediept. Gedurende het schooljaar wordt nadrukkelijk aandacht gevraagd voor de voor onze school belangrijke waarden, met behulp van de door het NJI effectief bevonden methode HiRO. De waarden worden thematisch aangeboden, zijn zichtbaar in de klas en worden daar ook behandeld. Gedurende acht weken per jaar vindt vanuit HiRO het project schooljudo plaats. De leerlingen uit alle groepen krijgen dan fysieke lessen door een gecertificeerde trainer. Hierbij worden begrippen als weerbaarheid, respect en vertrouwen gekoppeld aan de fysieke activiteit van het judoën.

In de komende planperiode willen we nog nadrukkelijker en meer samenhangend aandacht besteden aan burgerschap. Daarvoor zal een commissie worden gevormd die aan de slag gaat met het opzetten van een stichtingsbrede leerlijn.

Sociale veiligheid

In samenwerking met de GGD werken wij op school actief aan participatie en bewustwording bij ouders, medewerkers en leerlingen op het gebied van (sociale) veiligheid. Hierbij hoort onder meer het uitbreiden van de lessen die hierover in de klassen worden gegeven, voorlichting voor ouders en training van medewerkers in het herkennen van en omgaan met problematiek op het gebied van (sociale) veiligheid. Reeds bestaande protocollen zijn verwerkt tot een samenhangend beleidsplan op

dit punt. Wij hebben inmiddels een landelijk erkend certificaat voor sociale veiligheid toegekend gekregen op de gebieden Welbevinden en Relaties & Seksualiteit.

Gymnastiek

Kinderen bewegen veel en graag. Dat is bijvoorbeeld te zien op het schoolplein tijdens het buitenspelen. Het stimuleren van die actieve leefstijl is een belangrijke doelstelling van het bewegingsonderwijs. Daarom leren kinderen in het bewegingsonderwijs deel te nemen aan een breed scala van bewegingsactiviteiten, zodat ze een ruim 'bewegingsrepertoire' opbouwen. Dat repertoire bevat motorische aspecten, maar ook sociale vaardigheden.

Leerlingen ervaren de grondbeginselen van de belangrijkste bewegings- en spelvormen in aansprekende bewegingssituaties. Het gaat om bewegingsvormen als balanceren, springen, klimmen, schommelen, duikelen, hardlopen en bewegen op muziek, om spelvormen als tikspelen, doelspelen en andere spelactiviteiten waarbij het gaat om mikken, jongleren en stoeien. Vanuit dit schoolaanbod zullen kinderen zich meer oriënteren op de buitenschoolse bewegings- en sportcultuur en de meer seizoengebonden bewegingsactiviteiten.

De meeste bewegings- en sportactiviteiten worden gezamenlijk ondernomen en dus is het nodig om te leren wat de regels zijn, hoe die na te leven en wie welke rol speelt. Verder hoort daarbij dat kinderen elkaar helpen, op veiligheid letten, elkaars mogelijkheden respecteren en eigen mogelijkheden verkennen. Bij 'bewegen' hoort ook dat er plezier aan te beleven is. Dat plezier is van groot belang voor een blijvende deelname aan bewegingsactiviteiten.

De leerlingen van groep 3 t/m 8 krijgen gymles van een vakleerkracht.

De vakleerkracht werkt de bovenstaande kerndoelen uit in de zogenaamde leerlijnen van het 'Basisdocument Bewegingsonderwijs'. Deze leerlijnen geven aan wat kinderen in de loop van het leerproces leren en wat de leeropbrengst of het beoogde leerresultaat is.

Kwaliteitsbewaking

Door middel van niet-methodegebonden toetsen (CITO LVS) voor Spelling, Technisch Lezen, Begrijpend Lezen en Rekenen & Wiskunde, door middel van methodegebonden toetsen en met behulp van observaties bewaken wij de kwaliteit van het onderwijs. De schoolleiding bewaakt samen met de Intern Begeleider en het team de invoering van de nieuwe methoden en geeft tijdens teamvergaderingen voorstellen voor kwaliteitsbevorderende maatregelen. Door middel van dwarsdoorsneden en trendanalyses van de opbrengsten worden gegevens uit het leerlingvolgsysteem geanalyseerd, zodat kan worden gereflecteerd op de behaalde resultaten. Zo nodig passen wij ons handelen daarop aan. Aan het einde van de basisschool bestaat de wettelijke verplichting een centrale toets af te nemen, die de uitstroom van de leerlingen in (meestal) groep 8 naar het voortgezet onderwijs onderbouwt. Hiertoe zijn verschillende toetsen van overheidswege geschikt verklaard. 't Bolwerk maakt in dit verband gebruik van de Centrale Eindtoets van Cito.

ICT

De vier scholen van de PCBO hebben op ICT-gebied de krachten gebundeld. Eén van de directeuren is eindverantwoordelijk voor de ICT en wordt daarbij één dag in de week ondersteund door een ICT-coördinator. Samen hebben zij onder andere tot taak om de leerkrachten te begeleiden in het gebruik van ICT op school. In de groepen van de midden- en bovenbouw krijgen de kinderen een trimester lang les van een vakleerkracht Moderne Media, waarbij het praktische gebruik van ICT maar ook het omgaan met digitale media in de moderne maatschappij het hoofdonderwerp van de lessen vormt. De eigen leerkracht vult deze lessen gedurende het schooljaar aan.

Alle methoden benutten ICT bij het aanbod van de leerstof. Basisvaardigheden die de kinderen bij het ICT-gebruik nodig hebben, worden aangeleerd met behulp van een leerlijn 'computervaardigheden' die regelmatig wordt aangepast aan de veranderende technologie. ICT is op de PCBO-scholen geen doel op zichzelf, maar een hulpmiddel om bepaalde doelen te kunnen bereiken. In de scholen zijn touchscreens en kasten met chromebooks aanwezig om dit te ondersteunen. De scholen beschikken over een goed functionerend netwerk. Een en ander is nader uitgewerkt in het beleidsplan ICT, dat in de komende periode zal worden herzien.

3.5 Doelen onderwijskundig - aanvullingen op schoolniveau

ON 2	Evalueren en bijstellen Leesverbeterplan
	Implementeren nieuwe rekenmethode
	Opleiden interne rekencoördinator
ON 4	Opstellen stichtingsbrede schoolregels
	Evaluatie en doorontwikkeling HiRO/Schooljudo
ON 5	Invoeren werkwijze groepskaart Parnassys
ON 7	Doelen formuleren op gebied van wereldoriëntatie
ON 8	Jaarplan 'rijk aanbod' ateliers nieuwe opzet met extern aanbod
ON 9	Aanbod creatieve vakken wordt verankerd in een school cultuurplan
	Intern opleiden school cultuurcoördinator
ON11	ICT-beleidsplan opstellen

Hoofdstuk 4 Personeelsbeleid

4.1 Personeelsbeleid PCBO

Huidig personeelsbeleid

Voor een grotere slagkracht op de arbeidsmarkt, een beter passende formatie en brede inzetbaarheid voert de PCBO een stichting beleid op het gebied van personeel. Door deze bovenscholings vorm te geven, worden de voordelen van grootschaligheid bereikt en onwenselijke concurrentie vermeden.

Goed personeelsbeleid komt tot stand na afstemming tussen de doelen van de organisatie en de team- en individuele ontwikkeling van de medewerkers, waarbij steeds de vraag wordt gesteld hoe dit beleid kan bijdragen aan de ambitie van de organisatie en antwoord kan geven op personeelsvraagstukken. Uitgangspunt voor de koppeling van personeelsbeleid met de ambities van de PCBO zijn de beschreven doelen in het strategisch beleidsplan. In de praktijk wordt het personeelsbeleid ingekaderd door twee elementen: het bestuursformatieplan en de krapte op de arbeidsmarkt.

Uitgangspunt bij het vaststellen van de kaders voor personele omvang is het bestuursformatieplan, dat jaarlijks wordt vastgesteld met instemming van de (P)MR. In het BFP wordt ook aandacht geschonken aan ontwikkelingen binnen en buiten de organisatie en hoe de personele inzet zich hiertoe verhoudt.

In de afgelopen maar (naar verwachting) ook komende planperiode noodzaakt de krapte op de arbeidsmarkt tot voortvarende, proactieve en doorlopende werving, om de ruimte te kunnen behouden om te kunnen selecteren. De noodzaak tot 'dekkend maken' van de formatie gaat in enkele gevallen voor op de gewenste balansverdeling in het personeelsbestand.

Mobiliteit

De leerkrachten van de PCBO Leiderdorp zijn breed inzetbaar. Zij hebben een benoeming op stichtingsniveau en kunnen derhalve op alle vier de scholen en in alle groepen worden ingezet. De PCBO Leiderdorp wil haar leerkrachten zo veel mogelijk inzetten op de plekken waar zij het beste uit zichzelf naar boven weten te halen. Daarbij moet rekening gehouden worden met de ontwikkeling en instandhouding van sterke teams.

Scholingsbeleid

De leerkrachten worden gestimuleerd om zich doorlopend bij te scholen. De PCBO heeft in de afgelopen planperiode een omvangrijk lesson-study programma doorlopen. Dit programma is gericht op in coöperatieve samenwerking vergroten van de vaardigheden die nodig zijn om de "6 rollen van de leraar" te kunnen uitvoeren. Inmiddels is door verhoging van de lestijd in de onderbouw meer ruimte beschikbaar voor stichtingsbrede studiedagen. In de komende periode wordt een scholingsplan ontwikkeld, waarin in ieder geval nadrukkelijk aandacht zal zijn voor het verankeren van didactisch handelen. Daarnaast is een flink scholingsbudget beschikbaar voor individuele scholing door studie en coaching.

Planning en evaluatie

Voor de beoordeling van functioneren is een gesprekscyclus van 'planning en evaluatie' van kracht. Naast een aantal algemene basisregels waar medewerkers zich aan dienen te houden, wordt per medewerker afzonderlijk een aantal zo concreet mogelijke (SMART) afspraken gemaakt. Gedurende het schooljaar worden in evaluatie- en planningsgesprekken de voortgang besproken.

Taakbeleid

Een deel van de werkweek van een leerkracht bestaat uit het geven van onderwijs. Naast deze 'contacturen' is er nog een fors aantal andere werkzaamheden te verrichten. Om de resterende uren voor correctie, voorbereiding, oudercontacten, commissies, medezeggenschapsraad, magazijnbeheer enz. evenredig en conform de benoemingsomvang te verdelen over de leerkrachten is 'taakbeleid' ontwikkeld. De invulling van het taakbeleid wordt binnen de in het BFP beschreven kaders besproken per school en per individuele medewerker.

Functiemix

De PCBO Leiderdorp wil tot een samenhangend stelsel van deskundigheden komen. Naast taal en reken deskundigheid gaat het ook om boven- en onderbouw specialisatie, remedial teaching, gedragsspecialisme, talentbegeleiding, techniek, cultuur e.d. Deze deskundigheden dienen goed over de scholen te worden verdeeld. Voor het honoreren in een LC-functie hanteren we de functiebeschrijvingen van Dyade.

4.2 Doelen personeelsbeleid - schoolniveau

Door het centraal gevoerde personeelsbeleid zijn er geen schoolspecifieke doelen.

Er is geen beleid inzake evenredige vertegenwoordiging van vrouwen in de schoolleiding. 75% van de directiefuncties op de scholen van de PCBO wordt op dit moment ingevuld door een vrouw. Van het College van Bestuur is thans $66\frac{2}{3}\%$ een vrouw.

Hoofdstuk 5 Bedrijfsvoering

5.1 Algemene uitgangspunten

Alle activiteiten zijn gericht op het scheppen van voorwaarden om het primaire proces, onderwijs aan kinderen, zo optimaal mogelijk te laten verlopen.

- De bestuurder geeft leiding aan directeuren en creëert voorwaarden voor het optimaal ondersteunen van de scholen. Het bestuur wordt ondersteund door een beperkt aantal stafmedewerkers.
- Onderwijs vindt plaats in goede, veilige en duurzame schoolgebouwen.
- De financiële middelen worden hoofdzakelijk ingezet voor het primaire proces.
- Binnen de beschikbare middelen wordt optimaal ruimte gezocht om individueel passend onderwijs te versterken
- Waar nodig en mogelijk wordt bestuurlijke samenwerking, gericht op een sterker organisatorisch en financieel draagvlak, nagestreefd.
- Samenwerking met andere scholen die tot versterking kunnen leiden, wordt waar nodig en mogelijk nagestreefd.
- Ouders van kinderen op de vier locaties van de PCBO wordt, in samenwerking met kinderopvangorganisaties, zo veel mogelijk een aanbod gedaan van 07.30 tot 18.30 uur, inclusief peuteropvang en collectief overblijven.
- Er wordt naar gestreefd om tijdens de planperiode het aantal leerlingen op de scholen van de PCBO te laten groeien naar 800 per teldatum.

5.2 Organisatie

- Ochtend- en middagprogramma vormen een aansluitend geheel inclusief collectief overblijven. Het collectief overblijven vindt plaats in samenwerking met FloreoKids, maar onder regie van de school.
- Binnen 't Bolwerk wordt na de renovatie, in samenwerking met FloreoKids en de Hobbit, gestreefd naar een samenhangend aanbod van 07.30 tot 18.30 uur.
- Als gevolg van de wens meer onderwijstijd te creëren in de onderbouwgroepen 3 en 4, alsmede de blijvende wens studie- en ontwikkelingstijd te faciliteren voor de medewerkers van de PCBO, worden de schooltijden aangepast. Dat betekent schooltijden van 08.40 – 15.00 uur op maandag, dinsdag, donderdag en vrijdag. Op woensdag eindigen zowel de onderbouw (groep 1 t/m 4) als de bovenbouw (groep 5 t/m 8) om 12.30 uur.
- 't Bolwerk richt zich op een geleidelijke groei van het aantal leerlingen door het bieden van kwalitatief uitstekend onderwijs in een gestructureerde en veilige omgeving.
- 't Bolwerk biedt ruimte aan zij-instroom in alle groepen.

5.3 Financieel

- De verdeling 80%, 17%, 3%, ten behoeve van respectievelijk personele en materiële uitgaven en vermogensopbouw, is het uitgangspunt voor de middelenverdeling.
- Er wordt een behoedzaam financieel beleid gevoerd om de liquiditeitspositie te bewaken en voldoende ruimte te houden voor noodzakelijke investeringen.
- Ten behoeve van inzichtelijk risicomanagement wordt een objectieve nulmeting gedaan.

- Gestreefd wordt naar meer zelfstandig te besteden financiële ruimte voor de scholen om de onderwijskwaliteit te versterken.

5.4 Materieel

Vervanging van lesmethoden, ICT-middelen en meubilair geschiedt conform meerjaren investeringsplannen die zichtbaar worden gemaakt in de meerjarenbegroting.

5.5 Huisvesting

't Bolwerk verwacht dat, binnen de periode van dit schoolplan, het gebouw waarin de school een plaats heeft, wordt gerenoveerd en onderdeel wordt van een brede school.

Tot aan de renovatie zullen noodzakelijke reparaties worden uitgevoerd. Het schoolplein, dat enkele jaren geleden is verrijkt met meerdere groene speelelementen en in 2022 met een nieuw speelhuisje op 't kleuterplein, zal ook bij de renovatie worden meegenomen.

Ten behoeve van de dotatie groot onderhoud is het nodig dat een meerjarenonderhoudsplan aanwezig is. Op 't Bolwerk speelt de conciërge een leidende en coördinerende rol in onderhoud en beheer van gebouw en plein, onder regie van de directie. De conciërges van de stichting PCBO moeten in toenemende mate samenwerken om in onderhoud en beheer van de gebouwen en pleinen een substantiële bijdrage te leveren.

Hoofdstuk 6 Ouders en externe relaties

6.1 Huidige situatie

Communicatie met ouders/verzorgers

Het contact tussen school en ouders wordt beschouwd als een van de belangrijkste factoren die de schoolloopbaan van kinderen beïnvloedt. Wij proberen dan ook op verschillende manieren het contact tot stand te brengen:

- wekelijkse nieuwsbrief, ook op de schoolsite na te lezen;
- actueel en toegankelijk oudercommunicatie portaal, waarop ook per klas informatie en beeldmateriaal te vinden is over de gebeurtenissen op school;
- actuele en volledige website van de scholen;
- feesten en vieringen: bij vrijwel alle feesten en vieringen zijn ouders welkom;
- inrichting school en omgeving: we proberen de school zo toegankelijk mogelijk te maken voor kinderen én ouders;
- informatieavonden;
- spreekavonden;
- kijkmiddagen kleuterbouw;
- huisbezoeken bij alle nieuwe kleuters;
- in de groepen 1 t/m 3 (*groep 3 tot de herfstvakantie*) komen ouders in de klas om hun kinderen te brengen;
- ouderportaal waar ouders de resultaten van hun kind kunnen bekijken.

De ervaring is dat ouders naarmate hun tijd op 't Bolwerk vordert steeds beter de kanalen van communicatie en informatievoorziening leren kennen en weten te hanteren. Het gebruikte ouder communicatieportaal (incl. app) levert positieve feedback op van ouders ten aanzien van gebruiksgemak, bereikbaarheid en efficiëntie. De school streeft ernaar dit in stand te houden, nu dit product wordt overgenomen door een andere leverancier.

Ook is hulp van ouders welkom. Op initiatief van de groepsleerkrachten kunnen ouders gevraagd worden om bij verschillende activiteiten te helpen. Waar de activiteiten een groot deel van of de gehele school betreffen, wordt deze communicatie centraal georganiseerd.

't Bolwerk heeft een ouderraad die behulpzaam is bij diverse activiteiten. Ook voor de organisatie van verkeerslessen, sportactiviteiten en ateliers of het uitvoeren van klusjes in de school zijn ouders actief bij de school betrokken. Bovendien kent de school het systeem van “klassenouders”. Deze ouders hebben direct contact met de klassenleerkracht als er binnen de groep hulp nodig is en zijn hierbij het eerste aanspreekpunt voor de betrokkenen.

Ouders nemen deel aan het medezeggenschaps overleg in de vorm van een driekoppige oudergeleding in de medezeggenschapsraad (MR) en een afvaardiging in de gemeenschappelijke medezeggenschapsraad (GMR) van de stichting PCBO. Hierin praten, denken en beslissen zij mee over zaken die 't Bolwerk of PCBO betreffen.

Financiële bijdragen van ouders worden gevraagd in de vorm van bijdragen voor schoolfonds, overblijven, schoolreisje en schoolkamp. Deze bijdragen worden afzonderlijk en gespreid over het schooljaar geïnd. De intentie is deze betalingen centraal en gebruiksvriendelijk vorm te geven. In de komende planperiode zal de frequentie van excursies en de hoogte van bijdragen hiervoor besproken moeten worden met de ouders, vanwege de overal stijgende kosten.

Overgang PO-VO (primair onderwijs - voortgezet onderwijs)

De leerkracht van groep 8 heeft regelmatig contact met de brugklas- en zorgcoördinatoren van het Voortgezet Onderwijs. Informatie over leerlingen en oud-leerlingen wordt hierbij uitgewisseld.

Ook wordt de voorspoedige overgang van de leerlingen van groep 8 in een zogenaamde 'warme overdracht' vormgegeven. Sinds het schooljaar 2017-2018 wordt het schooladvies LWOO en bijbehorende financiering voor de ontvangende VO-school binnen de verzendende basisschool vastgesteld en bekrachtigd. Dit maakt eveneens deel uit van deze besprekingen. Behalve de leerkracht van groep 8, zijn ook de IB'er en directie hierbij betrokken.

Voor de leerlingen waarbij binnen het VO een verhoogde zorg noodzakelijk is dan wel passend wordt geacht, vinden overleg en coördinatie plaats via het Loket Passend Onderwijs van het samenwerkingsverband waartoe 't Bolwerk behoort.

FloreoKids, Partou en Lunchtijd Leiderdorp (voor-, tussen- en naschoolse opvang)

Met het oog op de brede school, waarin 't Bolwerk, de Hobbit, Sportfondsen en FloreoKids een plek zullen krijgen, hebben 't Bolwerk en FloreoKids de intentie uitgesproken om te komen tot een samenwerking waarin een doorgaande leerlijn zo optimaal mogelijke ontwikkelingskansen voor de kinderen creëert en waarbij samenwerking en (zo mogelijk) integratie van teams uitgangspunten zijn. Ook nu we nog niet op dezelfde locatie gehuisvest zijn, komt deze samenwerking al tot stand.

Tijdens de lunchpauze houden medewerkers van overblijforganisatie Lunchtijd Leiderdorp toezicht op de spelende kinderen op het schoolplein. Zij hebben op deze momenten de eerste verantwoordelijkheid voor het welzijn en de veiligheid van de kinderen, waarbij de school en de groepsleerkrachten als direct aanspreekbare achterwacht fungeren. Tussen 't Bolwerk en Lunchtijd Leiderdorp vindt op regelmatige basis overleg plaats over de gang van zaken, aandachtspunten en gebeurtenissen op het schoolplein.

De school in de wijk

De school is onderdeel van de wijk. Dat geldt niet in de laatste plaats voor het ruime en buiten schooltijden openbaar toegankelijke schoolplein van 't Bolwerk. Waar mogelijk, wordt meegedaan aan wijkactiviteiten en onder voorwaarden staat het gebouw open voor de wijk. Zo wordt en blijft de school van de wijk en bewaakt de wijk ook wat er op en om de school gebeurt.

6.2 Privacy

't Bolwerk gaat zorgvuldig om met de privacy van haar leerlingen, de zogenaamde persoonsgegevens. Wij maken alleen gebruik van persoonsgegevens als dat nodig is voor het leren en begeleiden van onze leerlingen en voor de organisatie die daarvoor nodig is. De gegevens moeten ook door leveranciers die digitale leermiddelen leveren, met zorgvuldigheid worden behandeld. Wat beeldmateriaal van kinderen betreft, hebben ouders een doorslaggevende stem in het al dan niet gebruiken hiervan.

Met de per 25 mei 2018 in werking getreden Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) zijn de regels omtrent omgang met persoonsgegevens ook voor scholen nadrukkelijk aangescherpt. Om het voor ouders inzichtelijk te maken wanneer en waarvoor persoonsgegevens van hun kind(eren) worden gebruikt, is een privacyreglement opgesteld. Ook wordt extern een Functionaris Gegevensbescherming ingehuurd, die de organisatie stapsgewijs meeneemt in een ontwikkeling naar 'volledig compliant'; een punt dat bereikt zal moeten worden in de komende planperiode.

Hoofdstuk 7: Doelen en beleidsvoornemens PCB 't Bolwerk

		22-2 3	23-2 4	24-2 5	25-2 6
	Kwaliteitszorg				
KW1	Trendanalyses	X	X	X	X
	Opbrengsten teambreed besproken 2x per jaar	X	X	X	X
	Implementatie nieuw digitaal volginstrument voor bestuurs- en schooloverzicht	X	X	-	-
	Formuleren concrete (CITO) ijkpunten/opbrengst doelen	X	X	X	X
KW2	Observatie-instrument sociaal-emotionele ontwikkeling vervangen	-	X	-	-
KW3	Kleuterbouw breed gebruik Parnassys Leerlijnen Jonge Kind	X	X	X	X
	Notitie 'werkwijze kleuterbouw' evalueren en bijstellen	X	X	X	X
	Intakelijst nieuwe ouders digitaliseren en vervroegen	X	-	-	-
KW4	Stichtingsbreed professionaliseringsplan	X	X	X	X
	Er zijn minstens drie en liefst vier studiedagen per schooljaar	X	X	X	X
KW5	Feedback leerlingen	X	X	X	X
	Feedback ouders	X	-	X	-
	Feedback medewerkers	-	X	-	X
	Onderwijskundig				
ON1	Handelingsgericht Werken (HGW)	X	X	X	X
ON3	Passend Onderwijs en Prismaklas	X	X	X	X
ON4	Opstellen stichtingsbrede schoolregels		X	X	
	Evaluatie en doorontwikkeling HiRO/Schooljudo	X	X		
ON5	Ruimte in roosters	X	X	X	X
	Verlengen onderwijstijd onderbouw	X	-	-	-
	Groepskaart Parnassys	X	X	-	-
ON6	Doelen referentieniveaus basisvaardigheden	X	X	X	X
ON7	Doelen wereldoriëntatie	-	X	X	X
ON8	Jaarplan 'rijk aanbod' ateliers	X	X	X	X
ON9	Implementeren schoolcultuurplan	X	X	-	-
ON10	Uitdragen identiteit	X	X	X	X
ON11	ICT-beleidsplan	-	-	X	-
ON12	Vakleerkrachten Engels, Gym, MM	X	X	X	X
ON13	Leerlijn burgerschap	-	X	-	-
	Personeel				
PE1	Ruimte in roosters	X	X	X	X
PE2	Startbekwaam naar vakbekwaam	X	X	X	X
PE 3	Intervisie 2x per jaar	X	X	X	X
	Versterking instructiemodel EDI.	-	X	-	X
	Versterken van de gekozen missie/visie 'eigentijds en vertrouwd onderwijs'	X	-	X	-
	Versterken kennis sociaal-emotionele ontwikkeling en sociale veiligheid.	X	-	X	-

	Versterken leerkrachtvaardigheden	X	X	-	X
PE4	Eigen kweek	X	X	X	X
PE5	Gebalanceerd personeelsbestand	X	X	X	X
PE6	Verbindende activiteiten	X	X	X	X
	Beleid begeleiding/informatie nieuwe leraren	-	X	X	-
Bedrijfsvoering					
	Aanpassing schooltijden	X	-	-	-
	Verdeling 80%, 17%, 3%	X	X	X	X
	Meerjarig onderhoudsplan	-	X	-	-
	Renovatie schoolgebouw 'kindcentrum Buitenhof'	X	X	-	-
	Nulmeting risico-inventarisatie	-	X	-	-
Ouderbetrokkenheid & Externe relaties					
	Overgang nieuw oudercommunicatie portaal	X	X	-	-
	Vaststellen frequentie excursies en hoogte bijdragen	X	X	-	-
	Oudertevredenheid boven landelijk gemiddelde	X	X	X	X
	Werkwijze en informatieoverdracht met de kinderopvang afgestemd en in afspraken gegoten	-	X	X	-
	Financiële bijdragen van ouders geoptimaliseerd	X	X		
	Volledige compliance privacyregelgeving	-	X	X	X

Jaarlijks worden de beleidsvoornemens vertaald in een schooleigen jaarplan.

BIJLAGEN

Bijlage 1: Vaststellingsformulier PCBO Leiderdorp

Bijlage 2: Instemmingsformulier Medezeggenschapsraad

FORMULIER "Vaststelling van schoolplan"

School: **PCB 't Bolwerk**

Adres: Klerkenhof 1

Postcode/plaats: **2353 WB Leiderdorp**

VERKLARING

Het bevoegd gezag van bovengenoemde school heeft het

van **1 januari 2023** tot **31 juli 2026**

geldend schoolplan van deze school vastgesteld.

Namens het bevoegd gezag,

_____ plaats

_____ datum

_____ handtekening

_____ naam

_____ functie

FORMULIER "Instemming met schoolplan"

School: **PCB 't Bolwerk**

Adres: **Klerkenhof 1**

Postcode/plaats: **2353 WB Leiderdorp**

VERKLARING

Hierbij verklaart de medezeggenschapsraad van bovengenoemde school in te stemmen met het

van **1 januari 2023** tot **31 juli 2026**

geldend schoolplan van deze school.

Namens de MR,

_____

plaats

_____

datum

_____

handtekening

_____

naam

---

functie